

LJUBLJANA, DECEMBER 2004 Vol. 12, št. 2: 249–252

POJAVLJANJE KOZLIČKA *ISOTOMUS SPECIOSUS* (SCHNEIDER, 1787) V SLOVENIJI (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE)

AI VREZEC

Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, SI-1001 Ljubljana, Slovenija,
e-mail: al.vrezec@nib.si

Izveček – Predstavljena je prva novejša najdba kozlička vrste *Isotomus speciosus* v Sloveniji pri partizanski bolnišnici Franji blizu Dolenjih Novakov (750 m n.m., UTM: VM21, SZ Slovenija), dne 29. 7. 2000, na prisojnem pobočju poraščenim s črnim gabrom (*Ostrya carpinifolia*). Zadnji podatki o pojavljanju vrste v Sloveniji so starejši od 85 let. V preteklosti je bila vrsta v Sloveniji zelo redka, vendar splošno razširjena, zlasti na območjih z milejšo klimo v submediteranski, dinarski in subpanonski zoogeografski regiji.

Abstract – THE OCCURENCE OF THE LONGHORN BEETLE *ISOTOMUS SPECIOSUS* (SCHNEIDER, 1787) IN SLOVENIA (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE)

The first recent record of the species *Isotomus speciosus* in Slovenia is presented. The specimen was found on a slope with thermophilic hop hornbeam (*Ostrya carpinifolia*) dominating, near Franja partizan hospital by Dolenji Novaki (750 m asl, UTM: VM21, NW Slovenia). The previous record of the species in Slovenia dates 85 years back. The species was extremely rare in the past, but quite widespread in areas with mild climate in the Submediterranean, Dinaric and Subpannonian zoogeographical regions.

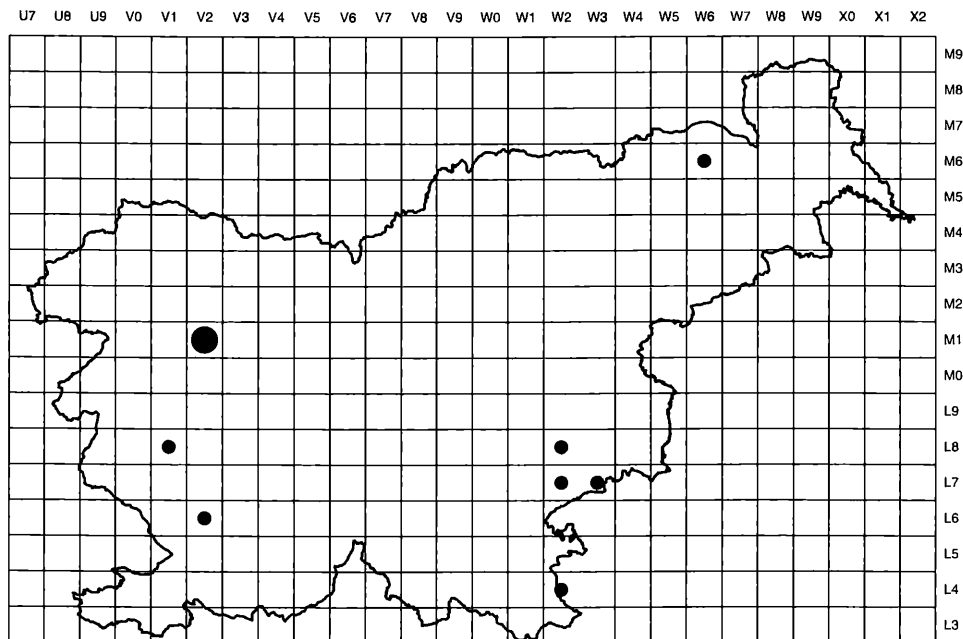
Uvod

Evropski areal vrste *Isotomus speciosus* je omejen na vzhodno in jugovzhodno Evropo, najbolj zahodne najdbe pa so znane iz Francije (Bense 1995). Althoff in Danilevsky (1997) navajata pojavljanje vrste v 21 državah Evrope: Francija, Italija, Švica, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Slovenija, Srbija, Makedonija, Albanija, Grčija, Bolgarija, Romunija, Madžarska, Avstrija, Češka, Slovaška, Poljska, Litva, Ukrajina, Moldova in Rusija, njen areal pa naj bi segal do Krima in Kavkaza (Mikšič

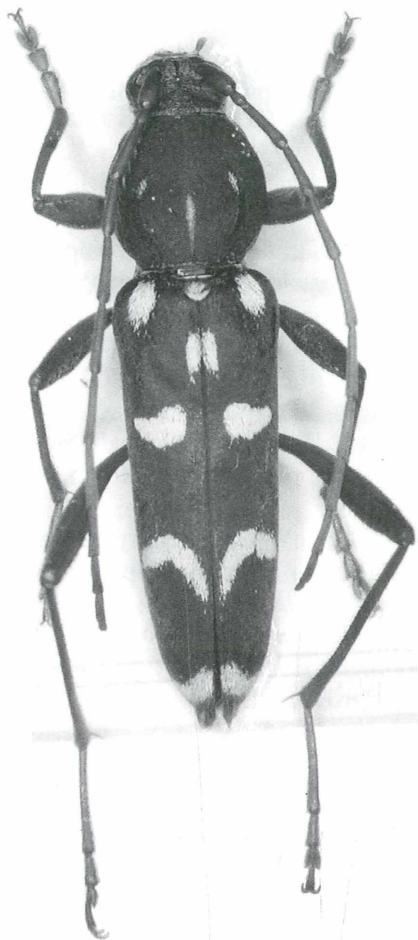
in Georgijević 1973). Zahodna meja areala je manj jasna, saj naj bi bili podatki iz Francije, Švice in Italije (Dolomiti) nezanesljivi (Sama 2002). Na ozemlju bivše Jugoslavije je veljala vrsta za redko (Mikšić in Georgijević 1973). Ličinka je polifagna in zajeda v les različnih vrst listavcev. Imagi se pojavljajo v juniju in juliju in so aktivni predvsem v mraku in ponoči, redkeje tudi podnevi (Mikšić in Georgijević 1973, Bense 1995).

Pojavljanje v Sloveniji

V Sloveniji je vrsta *Isotomus speciosus* izjemno redka. Mikšić (1971) jo omenja za Julijsko krajino brez natančnih navedb najdišča, datuma in najditelja. Novejših podatkov o pojavljanju vrste pri nas ni, saj je zadnji znani primerek ulovil Alfonz Gspan dne 10. 7. 1915 v Beli Krajini (S. Brelih pisno). Sicer je bil *Isotomus speciosus* v Sloveniji največkrat najden v JV Sloveniji, v Krškem hribovju, Krški ravni in v Beli Krajini (Drovenik 1992, S. Brelih pisno), torej v subpanonski in dinarski zoogeografski regiji (po Mršiču 1997). V submediteranski regiji je bil najden pri Ajdovščini (A. Bianchi leg.) in pri Senožečah (Müller 1949). Nekoliko izstopajoč je podatek iz Lenarta v Slovenskih goricah, subpanonska zoogeografska

Sl. 1: Razširjenost kozlička *Isotomus speciosus* (Schneider, 1787) v Sloveniji. Manjše pike predstavljajo starejše podatke, večja pika pa edini novejši podatek iz leta 2000.

Sl. 2: *Isotomus speciosus* (Schneider, 1787): Slovenija, Dolenji Novaki, bolnica Franja, 750 m n.m., UTM: VM21, 29. 7. 2000, A. Vrezec leg., coll. et det. (Foto: M. Šiško)

regija, ki ga navaja Brancsik (1871). Očitno je bila vrsta, čeprav zelo redka, v Sloveniji splošno razširjena na območjih z milejšo klimo (slika 1).

Nova slovenska najdba

Primerok vrste *Isotomus speciosus* (slika 2) je bil najden 29. 7. 2000 pri Dolenjih Novakih v bližini partizanske bolnišnice Franje (UTM: VM21) med raziskavami favne hroščev Cerknega in širše okolice na Raziskovalnem taboru študentov biologije Cerkno 2000 (Vrezec 2001). Kozlička smo našli podnevi na s soncem

obsijani skladovnici drv pod pobočjem s termofilno vegetacijo (dominantna drevesna vrsta je bil črni gaber, *Ostrya carpinifolia*) na nadmorski višini 750 m. Območje leži sicer v dinarski zoogeografski regiji, vendar v skrajni severni alpsko-dinarski podregiji, ki že meji na alpski svet (Mršič 1997). Gre za prvo najdbo v Sloveniji po 85 letih.

Zahvala

Zahvaljujem se Savu Brelihu, ki je zbral in mi za potrebe članka odstopil starejše podatke o pojavljanju vrste *Isotomus speciosus* v Sloveniji in podal pripombe na zgodnejšo verzijo besedila. Milijan Šiško je pomagal pri pripravi karte razširjenosti.

Literatura

- Althoff, J., Danilevsky, M.L.**, 1997: Seznam kozličev (Coleoptera, Cerambycoidea) Evrope, p. 64. Slovensko entomološko društvo Štefana Michelija, Ljubljana.
- Bense, U.**, 1995: Longhorn Beetles, p. 512. Margraf Verlag, Weikersheim.
- Brancsik, K.**, 1871: Die Käfer der Steiermark, p. 114. Verlag von Paul Cieslar, Graz.
- Drovenik, B.**, 1992: Prispevek k poznavanju kozličkov (Cerambycidae – Coleoptera). *Dolenj. zb.*, 1992: 152-164.
- Mikšič, R.**, 1971: Katalog der Bockkäfer (Cerambycidae) Jugoslawiens. Institut za šumarstvo, Sarajevo.
- Mikšič, R., Georgijević, E.**, 1973: Cerambycidae Jugoslavije, II. dio. Djela, knjiga XLV, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Sarajevo.
- Mršič, N.**, 1997: Biotska raznovrstnost v Sloveniji, p. 129. Ministrstvo za okolje in prostor, Uprava RS za varstvo narave, Ljubljana.
- Müller, G.**, 1949: I coleotteri della Venezia Giulia. Catalogo regionato. Vol. II: Coleoptera Phytophaga (Cerambycidae, Chrysomelidae, Bruchidae), p. 686. Pubbl. No. 4., Centro Sperim. Agr. For., Trieste.
- Sama, G.**, 2002: Atlas of the Cerambycidae of Europe and the Mediterranean Area. Vol. 1: Northern, Western, Central and Eastern Europe, British Isles and Continental Europe from France (excl. Corsica) to Scandinavia and Urals, p. 173. Nakladatelství Kabourek, Zlín.
- Vrezec, A.**, 2001: Poročilo o delu skupine za hrošče. pp. 21-29. V: Gergeli, A. (ed.): Raziskovalni tabor študentov biologije Cerkno 2000. Zveza za tehnično kulturo Slovenije, Ljubljana.

Prejeto / Received: 25. 3. 2004